

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

آیین دادرسی کیفری ۲

← ویژه دانشجویان رشته حقوق دانشگاه پیام نور →

فصل اول

۱ - پس از صدور قرار مجرمیت توسط قاضی تحقیق (بازپرس یا دادیار) و موافقت دادستان با آن و صدور کیفر خواست ، پرونده متهم جهت محاکمه و صدور حکم به مرجع رسیدگی و صدور حکم یعنی دادگاه ارسال می گردد.

۲ - اگر رای توسط دادگاهی که صلاحیت محلی ندارد صادر شود و طرفین به آن اعتراض کنند مرجع تجدید نظر حق نقض رای صادره را ندارد (این مورد استثنایی مورد ج از موارد نتایج ارتباط قوانین صلاحیت با نظم عمومی می باشد)

۳- تقاضانامه دادستان از مرجع رسیدگی مبنی بر صدور حکم به محکومیت و مجازات متهم ، کیفر خواست نامیده میشود که شامل نوع اتهام ، دلایل آن ، تاریخ و محل وقوع جرم و محل اقامت متهم و ... می باشد .

۴- صلاحیت مراجع کیفری برای رسیدگی به اتهام معمولاً به سه شکل پیش بینی شده است

اول . صلاحیت ذاتی

دوم . صلاحیت محلی

سوم . صلاحیت شخصی

۵- صلاحیت کیفری عبارت است از شایستگی و اختیاری که به موجب قانون برای مرجع کیفری جهت رسیدگی به امور کیفری در نظر گرفته شده است.

۶- ملاک تعیین کننده صلاحیت ذاتی موضوع اتهام یعنی جرم می باشد.

۷- قاعده مربوط به صلاحیت از جمله قوانین آمره و مربوط به نظم عمومی می باشد که حکم مراجع قضایی اعم از مراجع تقلید و مراجع حکم و تجدید نظر ، موظف به رعایت آن هستند و تخلف از آن ها جایز نیست .

۸- صلاحیت ذاتی مراجع کیفری بر اساس «صنف»، «نوع» و «درجه» به مراجع قضایی و غیر قضایی و یا مراجع حقوقی و کیفری تقسیم می شود .

۹- نتایج ارتباط قوانین صلاحیت با نظم عمومی عبارتند از :

اول. تراضی بر خلاف آن امکان پذیر نمیباشد (عدول از صلاحیت ذاتی امکان پذیر نمیباشد)

دوم . اعتراض به صلاحیت در هر مرحله از رسیدگی امکان دارد

سوم . آرای صادره توسط مراجع فاقد صلاحیت اصولاً بی اعتبار و قابل نقض است .

۱۰- منظور از صنف یک دادگاه آنست که موضوع مورد نظر باید در مراجع حقوقی، اداری یا کیفری مورد بررسی قرار گیرد .

۱۱- منظور از نوع دادگاه آنست که مرجع رسیدگی کننده باید عمومی باشد یا اختصاصی .

۱۲- منظور از درجه آنست که مرجع رسیدگی باید مرجع بدوی باشد یا تجدید نظر .

۱۳- مرجع بدوی : مرجعی است که رسیدگی آن مسبوق به رسیدگی مرجع دیگری نباشد (دادگاه عمومی) .

۱۴- مرجع تجدیدنظر : مرجعی است که رسیدگی آن مسبوق به رسیدگی مرجع دیگری باشد. (مانند دادگاه

تجدید نظر) یعنی رای دادگاه بدوی نخستین صادر شده و برای رسیدگی مجدد به دادگاه تجدید نظر

(مرجع عالی در مقابل مرجع دانی) ارسال میگردد .

۱۵- از جمله مواردی که صلاحیت ذاتی محسوب میشود:

اول. صلاحیت مراجع قضایی دادگستری نسبت به مراجع غیر قضایی و اداری و بالعکس

دوم . صلاحیت دادگاه های عمومی نسبت مراجع اختصاصی و بالعکس

سوم . صلاحیت مراجع بدوی (دانی) نسبت به مرجع تجدید نظر (عالی) و بالعکس

چهارم . صلاحیت دادگاه نظامی به دادگاه انقلاب.

۱۶ - عدم صلاحیت دادگاه های پائین تر برای رسیدگی به جرائم در صلاحیت (دانی) دادگاه های بالاتر عالی ، ذاتی به شمار میآید اما عدم صلاحیت دادگاه های بالاتر برای رسیدگی به امور در صلاحیت دادگاه های پائین تر ذاتی نمی باشد یعنی اگر دادگاه نظامی یک در حین رسیدگی متوجه شود که جرم در صلاحیت دادگاه نظامی ۲ است باید به رسیدگی ادامه داده رای مقتضی صادر نماید

۱۷ - صلاحیت محلی یا نسبی عبارت است از صلاحیت یک مرجع قضایی از نظر قلمرو مکانی ، یعنی بعد از تعیین صلاحیت ذاتی یک مرجع برای رسیدگی به یک جرم خاص، حال نوبت تعیین دادگاه صالح با توجه به محل وقوع جرم می رسد .

مبنای صلاحیت محلی محل وقوع جرم می باشد

محل وقوع جرم بر اساس عنصر مادی آن تعیین می شود

۱۸ - طبق م ۳۱۰ قانون آئین دادرسی کیفری (آذک) متهم در دادگاهی محاکمه می شود که جرم در حوزه آن واقع شده است

۱۹ - جرم مرکب : جرمی است که عنصر مادی آن از دو یا چند فعل متفاوت تشکیل شده است پس تعیین دادگاه صالح برای رسیدگی از نظر صلاحیت محلی با توجه به مکان هایی است که عنصر مادی در آنجا به وقوع پیوسته است. (مانند کلاهبرداری که عمل تشکیل دهنده آن توسل به وسایل متقلبانه و عمل دیگر دریافت مال از صاحب آن می باشد. در این حالت اگر مکان های هر یک از این دو جزء متفاوت باشد اصولاً دادگاه هریک از این دو محل دارای صلاحیت می باشد)

۲۰ - جرم مستمر : جرمی است که عنصر مادی آن در طول زمان استمرار دارد مانند حمل اسلحه غیر مجاز. در این جرم همه دادگاه هایی که این جرم در حوزه آن واقع شده صالح به رسیدگی هستند.